

MARKETING

Iloa Babukh, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University
Chernivtsi, Ukraine

Petro Nikiforov, Assistant
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University
Chernivtsi, Ukraine

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-529-7-44>

SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT OF REGIONAL ECONOMIES: STRATEGIC PRIORITIES

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІК: СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ

У будь-якій країні соціально-економічна стабільність забезпечується у тому числі і розвитком регіональної економіки, врахуванням регіональних відмінностей та стимулюванням розвитку певних пріоритетних напрямків регіональних економік. Україна в складних умовах наслідків пандемії COVID 19 та повномасштабної російсько-української війни повинна вирішувати не тільки в цілому проблеми розбудови національної економіки, але й займатися питаннями стратегічного розвитку регіонів країни, особливо тих, які були під окупацією ворога. Питання регіональної економіки в рамках національної економіки завжди виділялися особливою актуальністю, а тому потребували наукового аналізу й обґрунтування напрямів відновлення та розвитку регіональних систем країни.

Кризові явища в економіці країни за останнє десятиліття вплинули на розвиток національної економіки в регіональному контексті, підкоряючись впливу специфічних регіональних факторів. Для подолання наслідків криз на рівні регіональної економіки необхідно створити ефективну систему антикризового управління, яка сприймає регіональну економіку як цілісну сукупність елементів (виробничий сектор, невиробнича сфера, освіта, інфраструктура тощо) та взаємозв'язків між ними. Ключовими пріоритетами функціонування регіональної економіки є задоволення потреб населення через збалансований розвиток регіону, при мінімізації загроз для соціального та природного середовища.

Управління регіональною економікою реалізує суттєво важливі функції, такі як забезпечення підприємницької активності та стабільності товарних ринків, соціальну функцію по забезпеченню населення базовими товарами і діяльністю соціальних інституцій, а також формування безпечного інформаційного середовища та сприяння розвитку культури, мистецтва, спорту. В умовах сучасних викликів регіони повинні не тільки протидіяти глобальним загрозам, але й визначати пріоритети стратегії регіональної політики, зокрема, забезпечення громадської та соціально-економічної безпеки, залучення фінансових ресурсів від іноземних партнерів та інтеграцію внутрішньо переміщених осіб [1].

Безумовно, регіональна економіка в Україні нині функціонує в умовах нестабільності, і її діяльність визначається як характером існуючих загроз, так і специфічними регіональними особливостями, структурою економіки та стійкістю окремих її складових. Розташування регіону, адміністративно-територіальний устрій, інфраструктурні мережі, специфіка розселення визначають унікальність соціально-економічних систем у кожному регіоні країни. В цьому сенсі, якщо природно-географічні особливості розвитку регіональної економіки мають суттєві значення, то і локальний рівень регіонального управління є найбільш сприятливим до дії таких природно-географічних чинників, а тому і виступає найбільш потенційно ефективним для забезпечення стабільного розвитку регіону.

Повномасштабна війна показала, що найбільших руйнацій зазнають обласні центри, великі міста та транспортні вузли – ключові території соціально-економічного потенціалу розвитку регіонів. Стратегічні пріоритети розвитку регіональних економік мають бути спрямовані на збереження цього потенціалу та формування таких соціально-економічних тенденцій, які забезпечать стабільність у майбутньому. Важливо зберегти наявний потенціал розвитку регіональної економіки та підсилити ті тенденції, що сприятимуть її відновленню і зростанню. Окрім того, необхідно враховувати специфічні спеціалізації регіонів, які формують їх конкурентні переваги як на внутрішньому, так і на світовому ринках. Концепція моноспеціалізації регіону, хоча й піддається критиці з боку науковців та політиків, в реаліях має ефективний інструментарій для управління регіонами в умовах нестабільного розвитку. Вона дозволяє зосередити ресурси на конкретних напрямках економічного розвитку, що може бути особливо важливим у періоди криз і непередбачуваних змін. Зосередження на одній або кількох спеціалізаціях може сприяти більш швидкому відновленню регіону, підвищенню його конкурентоспроможності та стабільності в умовах зовнішніх викликів [2].

В умовах сучасних викликів, безумовно, першим пріоритетом розвитку регіональної економіки України є забезпечення безпеки. Наступним важливим напрямом є стимулювання, відновлення та подальший розвиток бізнесових структур. Однак найбільше значення має диверсифікація економічної діяльності та збереження зв'язків між суб'єктами економіки різних регіонів. Такий підхід дозволяє підвищити внутрішню стійкість регіонів, а в умовах нестабільності стратегічними пріоритетами на рівні регіонів повинні бути ефективна маркетингова політика та гарантування соціально-економічної безпеки.

Таким чином, регіональна економіка України в умовах війни й економічної нестабільності потребує комплексного підходу до відновлення та розвитку, зокрема через ефективне антикризове управління, диверсифікацію економічної діяльності та збереження регіональних конкурентних переваг. Важливим пріоритетом є забезпечення безпеки, підтримка бізнесових структур та стимулювання їх відновлення. Крім того, стратегічне управління має враховувати локальні особливості кожного регіону та його специфікації, що дозволяє підвищити стійкість і конкурентоспроможність в умовах зовнішніх загроз. Інтеграція внутрішньо переміщених осіб і залучення фінансових ресурсів також є важливими аспектами для забезпечення сталого розвитку регіонів. Відповідно для ефективного відновлення регіональної економіки необхідно розробити інноваційні стратегії розвитку, які включають врахування глобальних тенденцій, збереження екологічної рівноваги та активну співпрацю з міжнародними партнерами.

Література:

1. Смочко Н. М. Монорозвиток територій у сучасному геопросторі : теорія та методологія : монографія. Львів : Видавництво ННБК «АТБ», 2019. 458 с.
2. Завадських Г. М. Регіональна економіка : навч. посібн. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 556 с.